

kuća insekata

... budite tako dobri dovinkula mi je kroz mrežu na vratima uhvatite koju muvu adelka danas još nije jela ako ja držim kuru za mršavljenje ne znači da i moja dečica moraju ja bih podelila s njima i poslednji zalogaj da nisu tako izbirljiva ustao sam iz stolice za ležanje i stao da gonom muve iznad aluminijskih posuda uspeo sam da ulovim nekoliko zakucao sam na vrata došla je kuckajući petama uspeo je zar ne odmah sam videla da ste spretan mladić obuhvatila je dlanom moju pesnicu i preuzeala muvu adelka klicala je ushićeno pa opet skoknula do mene smem li da upitam kako vam je ime mate rekao sam adelka adelka drug mate je uhvatio nekoliko muva za tebe adelka izvoli uzmi ham ham adelka posle čemo da se zahvalimo drugu mati znači vrlo je zgodan momak samo čemo najpre da popijemo kašu sa stoličice je skinula kamenje pažljivo presavila novine stavila ih na prozor donela stolicu sela uzela na krilo zeleni karton koji je koristila kao poslužavnik izvolite druže mate izvolite uzeo sam šoljicu zaista imamo divan pogled zar ne ono tamo je afrička kuća njen upravnik mi je još prošle godine svakodnevno slao nekoliko muva sklopila je oči video se da je maločas nakarmišala usne namazala lice masnom kremom okreplula se spram sunca boja je počela da se cakli a potom lagano curi glas joj je bio prostro nepodnošljiv kao da joj umesto jezika turpija palaca medu zubima obrve samo ovlaščišćupane druže mate upitala je da li je bila dovoljno slatka i te kako rekao sam vratio joj šoljicu ustali smo otvorila je vrata i ponudila da uđem kuću insekata se sastojala iz dve prostorije koje su se otvarale jedna u drugu u unutrašnjoj sobi nerazmešten krevet sto (svog balon sam sasvim spustio držao ga pod pazuhom) u prvoj čitavom dužinom zida redali su se akvarijumi staklene kutije žena je ušla u unutrašnju sobu čavrila sa adelkom stajao sam pred velikim belim kartonom koji je visio na zidu s mukom sam uspeo da isčitam tekst jer su u prostoriji samo vivarijumi bili osvetljeni

insekti

u borbi za opstanak insekti se odista mogu smatrati najuspešnjom životinjskom vrstom oni su istinski gospodari zemlje ovaj svoj vladajući položaj mogu da zahvale u prvom redu svom hitinskom oklopu

glava
(caput)

ostavila me je nasamo pred kartonom koji se od topote iskrivio u obliku slova u sigurno zato da bih do mile volje mogao da ga izučavam ali tekst ispisani plavim mastilom bio je na mnogim mestima izbledeo i nečitljiv

insekti su izumitelji letenja

meso-strvo-humuso-balego-biljo-drvožderi

šupljinu između crevnog kanala i telesnog zida većim delom ispunjava beličasto masno tkivo gomila masnoće i slične rezervne materije katkada međutim i pojedine konačne produkte metabolizma kao i izmet koji je neupotrebljiv za pogon tela

podseća me na moj kalendar na lazareva brda šljake

mozak

bele boje sastoji se od trodelnog živčanog čvora prednjeg srednjeg i zadnjeg mozga smeštenog iznad ždrela stepen oformljenosti njegove fine strukture u vezi je sa sposobnostima određenog insekta tako na primer pčele radilice i mravi radnici

oko

koliko je finih šestougaonih polja sitnih očiju gradi facentno oko

kratzerov desetostrani časovnik kao da vrećom zvezdoznanca lupiše u glavu moljci i drugi insekti nepogrešivo uleću u smrtonosnu svetlost domaća muva se hvata na lepak za muve

glečerska buva
(isotoma saltans)

monta rosa gleccseroi iz velikog broja larvi međutim nikada neće postati krilati vodeni cvetovi

donji deo kartona bio se prokvacio i vlaga je redove ispisane pomoću lenjira rastvorila u žute plave cvetove druže mate ako dozvolite da počnemo s jednim od moje najmilije dece

raphidiina

upravo zbog prednjeg ždrela tri tačkasta oka i na kraju legalice

čim je izgovorila reč legalica naglo sam a da prethodno nisam ništa pomislio stavio ruku na njenu zadnjicu začutala je na prljavom staklu video sam kako zatvara oči nisam znao šta da činim koraknula je s balonom u desnoj ruci s levom na njenoj zadnjici izgledao sam kao na krst razapet

bogomoljka
(montis religiosa)

šta treba da znači to da je preskočivši dva akvarijuma izabrala upravo ovog bogobožljivog insekta

ispred ljudi bogomiljke tek lagano beže ali se uhvaćene životinje žive brane i svojim kleštima hoće da ščepaju prst

lagano sam pomerao dlan naniže

svi posmatrači saglasni su u tome da su insekti veoma divlji i krvoločni u terarijumu se mužjak i ženka teško mogu držati zajedno jer je jača ženka sklona kanibalizmu mužjak posluži ženki kao svadbenu gozbu

stavio sam ruku u džep i rečao kažite molim vas ne smeta vam što sam uneo taj balon o ne uopšte ne ustručavajte se sigurno će se dopasti adelki svaka nova kutija vivarijum značili su za mene po jedan miniaturni raj čim bih se nadneo nad njih tamna prostorija je prestaja da postoji a njeno mesto zauzimali su pod jarkim osvetljenjem segmenti mog detinjstva balegori su beskrajnom bještanom slatinom dolazili prema meni s čerpićem boje masla i olova u rancu kleknuo sam a oklopni su me kotrljavajući lopte iznenada zagrđili od stada ovaca koje je pašlo na rubu horizonta i džinovskog isušenog bunara na čiji će deram docnije jedne noći prikučati ciganskog barona

kotrljan
(scarabeus sacer)

kod egipčana igrao je značajnu ulogu kao znamenje boga sunca

kleknuo sam i jednog malog zelenog kotrljana metnuo u svoju platnenu kesu buba se smeteno vrtela moj stari se vratio mislio je da sam pao ne opazivši je nagazio je na bubu snažno je prasnula druže mate koja je vaša omiljena buba nosorog rekao sam i nasmejao se

luksuzna tvorevina

mašila se za džep mantila i na dlani spustila divnog krupnog nosoroga sledio sam se ali oklop je već bio gotovo prazan privezao sam ga za konac balona iz suprotog ugla sobe čuo sam tih zrikanje podlogh glavu žena je opazila da nešto mođrim pogledom sam tražio terapijum cvrčka ponovo smestivši levu ruku na ženinu zadnjicu plašio sam se da će kvasac kliznuti s lopate u trenutku kada je

moj stari gurnuo lopatu unutra započe oštvo cvrčanje stari se osmehnuo seo na stepenik ispred otvora i velikim ušima kao kakvim radarima tražio cvrčka pokazao je na suvarak tamo je unutra rekao sam nije mahnuo glavom moj brat nije i po kazao na džak za brašno nije mahnuo glavom tu je majko tu i pokazao na tek otpakovanu krišku kvasca oči mi zasuzile što je samo pojačalo blještanje peći

gryllus domesticus

žutosmede boje u mužjaka su pipci duži nego u ženke dužina na legalice iznosi osam do deset milimetara

kliznuo sam rukom nekoliko milimetara niže
niže nego prethodni put

dugačka prednja krilca kraća su od zadnjih naročito kod mužjaka ovaj glas je na čaroban način izmenio sve sada nas više nisu zanimali hleb peći već nešto drugo ne bih mogao reći da je to drugo bilo upravo zrikanje popca

desni pokrilac je odozdo ukošen

s truna

na njoj sto trideset sto četrdeset sitnih turpijastih zubaca kad se taj levi pokrilac tare o žilu koja ušiljena štriči nastaje glasni cvrčav glas

moguće da je bilo to ali možda i nešto drugo sa čime je samo

s truna

mođa povezati kada je moj stari izvukao lopatu ispod poslednjeg hleba svi smo još jednom gvirnuli u našu usilanu crkvu zatvorio sam teška gvozdenu vrata a posle nam je ostalo samo toliko snage da dohvativimo po jedan prazan džak za brašno prostremo ih pružimo se po njima usiljena peć hlebovi što su se lagano rumenili pesma cvrčka nije se moglo znati jesu li deo jave ili našeg sna još se i danas čudim da se nije dogodila nekakva nevolja u tom krajnje napetom trenutku kada smo ponovo otvorili vrata peći i otac jednom drugom lopatom s kracom drškom istrgnuo prvi hleb f mekom četkom prevukao preko njega tvrdog crvenog kora počela je da pucketka krcka platio sam se da će se čitav hleb rasprnuti sada je proradio čitav hor cvrčaka mojoj mladoj sestri se učinilo da popci iskaču iskre iz hleba zanosno pevajući poput oštrog bola ošinula nas je glad tek nam je sada doprlo do svesti da već danima nismo pojeli ni zalogaja da smo već danima osećali u ustima ukus prvog hleba otac je od sestre zatražio nož potom se ispeo iz rupe s vrućim hlebom ispod miške okrenuo ga i nožem prekrstio

O ISUSE GOST NAM BUDI
ŠTO NAM DADE BLAGOSLOVI

reče starmajka

A M E N

rekli smo svi i mašili se za hleb

slično kuhinjskoj bubašvabi s kojom se retko može naći zajedno u pekarama mlinovima i na sličnim mestima domaći popac traži najtoplji mogući kutak jedva da je štetan možda tek svojom neprekidnom pjesmom može da dosadi hrani se uglavnom brašnom vlažnim žitom hlebom skrobom i sličnim

nisam htio da je prekidam radova sam se što tako ushićeno tumači svoju lekciju sigurno već poodavno nije imala prilike da priča o svojoj deci ponovo sam spustio ruku tek malo niže nisam htio da je prekidam začuo se jednom i u našoj velikoj hladnoj crkvi kada smo s tornja svukli starog poluslepog lava stali smo nasred crkve i domišljali se šta da činimo s lavom kud da ga sakrijemo tada se od velikog raspšrača začulo zrikanje od koga se rasprsla ledena tišina crkve znam bacio sam kapu uvis gotovo oborivši uljanicu znam odnećemo ga k nama i zatvoriti u peć ura ura bacali su kape i ostali peć je tada već nekoliko godina bila hladna nismo je srušili ali od pekare je ponovo postao magazin samo što sada u njemu nismo čuvali ostatke trgovine mešovitom robom već pekare moj stari je prešao na uzgajanje rasnih pasa uskoro je gadno pau u postelju od reumatičnih bolesti pokupljenih u zatvoru potpuno se pogurio i već smo mislili da će skončati kad me je baka pozvala ustranu uzmi kofu rekla je počistila gomilu starudije sa otvora peći otvorila vratnice i zgrčeni prst uprla u peć zavirio sam unutra je bio mrkli mrak nisam shvatio što pokazuje uvuci se rekla je uđi u sredini povadi cigle iskopaj bar do pola metra dubine i napuni kofu kad završiš lupaj pa će otvoriti i u tom času zatvorila je vrata za mnom izgubio sam sposobnost orijentacije ni danas ne znam koliko sam vremena proveo u peći nikako mi nije uspevalo da pronadom izračunam središte u svakoj itački sam mislio tu je konačno i smesta sam udarao glavom o bočni zid razradio sam bezbroj načina ležeći na ledima gušći se izbrojao sam cigle ali nije išlo najzad sam opazio da su cigle ponegde još mlake potražio sam najtoplji tamo sam otvorio i ukopao se u ippee do pojasa dole je bilo još sasvim vrelo napunio sam njime kofu i stao da lupam u vrata napolju je takode bila noć baka nije mogla da zamisli što se dogodilo sa mnom pepeo smo presuli u jedan beo džak (nekoliko zrnaca sam metnuo u platnenu kesu koju sam nosio o pojasu) te smo požurili s njim do očeve postelje i pažljivo kako ga ne bismo probudili spustili džak na njegovu bedru pokrili ga u džaku pod jorganom jedan je cvrčak čitave noći pevao njegovih sto trideset sto četrdeset sitnih turpijastih zubaca progrizlo je zid između sna i jave a sledećeg dana otac je ponovo obarao po devet čunjeva u kuglani.

Iz romana: »ROVARHAZ«
Sa mađarskog prevela
Judita Šalgo

BRANKO BOŠNJAK

pitanja

G L A D

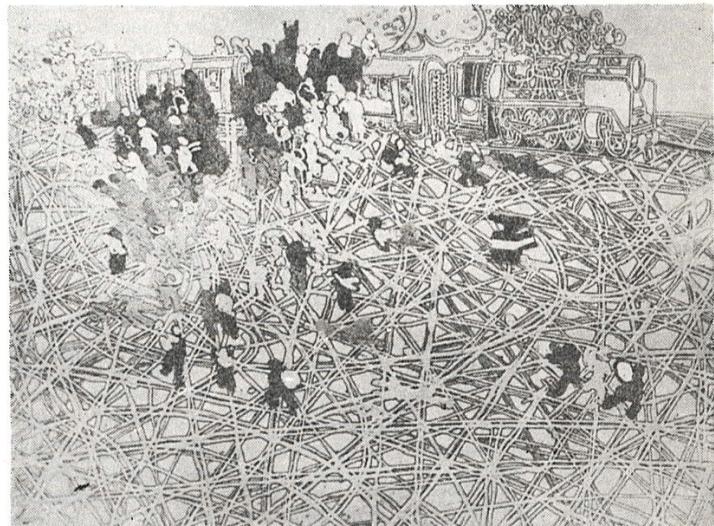
Radosno hodih gradovima radosno ljubih
U zagrljaju gledah pepeo
Tijelo izvježbanu u snažnoj samokontroli
Mrlje užitka i radoznalost
Oka da se ne nagleda:

Iako neprestano gubih
Zvijezde ponovnō izricahu dobitak

Rasuto sve i muklo, razbijeno
Vlažnost tajnih ciklona
Nešto stalno na oprezu lovački budno
Nešto u što ne povjerovah

Neizreciva neka glad

Usta žene otvorena uvijek
Prvom poljupcu
Neutazivost
Gubitka
Dobitka
Mreža
Koju povremeno nježno dotičem

TAKO DAKLE PITANJE

Tako dakle pitanje jest da bez pitanja ostaje sve da se odgovori ne daju da pero piše samo da sve je ovdje kao i tamo da razdaljina razdor briše da tamna je noć i sestra piše izgubljenom (meni) bratu što nikada više vidjeti neće da sve je sve samo jedno i tama i dan i život štedro trošen i opet tamni kraj na prozoru: bol koga već smo preboljeli jer dovoljno nismo mogli lako živjeti potisnuti sve ali uništiti trag iz koga bi mogla noć poteći kontrolirati sve i očajanje uhvatiti čvrsto i biti manji od svog očajanja i očajan biti s ponosom i zatim sve baciti dodavola i opet ništa ne dovršiti evo ustaješ odlaziš na spavanje pušiš cigaretu odlaziš čitati neke ispisane stranice što opet je glupost koja nije izokrenuta u smisao niti razloga ima za sve niti smisla u svemu tome što bi se barem fragmentarno htjelo predstaviti kao cjelina dostojna predstavljanja aha baš tako i svakako drugačije sve dok traje list papira i još...